

PASTORALĂ LA DUMINICA ORTODOXIEI

ÎN ANUL MÂNTUIRII 2024

**A ÎNALT PREASFINȚITULUI PĂRINTE
† Dr. ONUFRIE POP
ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT**

PASTORALĂ

**LA DUMINICA ORTODOXIEI, DIN ANUL MÂNTUIRII 2024,
A ÎNALT PREASFINȚITULUI PĂRINTE
DR. ONUFRIE POP, ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT**

Nr. Reg. Nr. 386 / 22.03.2024

*Preasfințiți, Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori întru Domnul,*

Iubitului cler, fraților ierarhi și iubiților credincioși ai Bisericii noastre, har și pace de la milostivul Dumnezeu, iar de la smerenia noastră părintești binecuvântări și frățești îmbrățișări!

Anul acesta, Sfântul praznic al Învierii Domnului va fi sărbătorit la una dintre cele mai târzii date calendaristice, drept pentru care și Postul Mare a început mai târziu. Nu are neapărat o importanță liturgică aparte vremea la care începe postul, ci Biserica ne cheamă pe toți la această rânduială de origine apostolică în timpul căreia renașterea spirituală, rugăciunea fierbinte și jertfa trupului ne sunt principalele părți componente ale postului – în general – prin care revenim la forma inițială, adică la starea duhovnicească de după primirea Botezului.

Pentru început, temelia postului este cuvântul Mântuitorului, care zice: „*Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele*” (Matei 6, 16). Vedem că Domnul nostru Iisus Hristos nicăieri nu a promovat tristețea, nici măcar în timpul postirii, ci bucuria. În esența sa, întreaga structură a creștinismului înseamnă „*bucurie*” și nu tristețe.

Venind, odinioară, la Hristos, „*ioaniții*”, adică acei ucenici ai lui Ioan Botezătorul care n-au dorit să-l urmeze pe Domnul, ci au mers după propriile lor reinterpretații date sfaturilor Înaintemergătorului, încercau să-l ispitească și să-i judece învățătura, raportându-o la ideile lor. Din acest motiv, Hristos le zice odată: „*Adevărat zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul; totuși cel mai mic în împărăția cerurilor este mai mare decât el*” (Matei 11, 11). De ce spune Mântuitorul acest lucru? Pentru a-l discredită totuși pe cel mai mare om din creștinism? Nici vorbă, ci pentru ca „*ioaniții*” să înțeleagă faptul că însuși Ioan nu a fost un întemeietor de rânduieli, rituri sau legi, ci un înaintemergător care a pregătit „*calea Domnului*” cum zice și Evanghelia.

Pentru a delimita Postul de practicile bine spus eretice ale „*ioaniților*”, adică cele de nevoie foarte aspră, până spre autoflagelare, înfometare și bocete, Hristos avea să definească primul post din istoria creștinismului, spunând: „*Pot oare, fiii nunții să fie triști câtă vreme mirele este cu ei? Dar vor veni zile când mirele va fi luat de la ei și atunci vor posti*” (Matei 9, 15).

Pentru a înțelege și mai bine sensul cuvintelor lui Iisus Hristos, ne aducem aminte că acești ucenici, pe care-i denumim aici „*ioaniți*”, promovau postul fără încetare, într-o formă am putea spune bolnavă din punct de vedere duhovnicesc, totodată într-o formă care îmbolnăvea trupul omului, chiar dacă din excesul evlaviei depresive aceasta nu avea bunăvoința să-și recunoască suferința.

Postul, iubiții mei, nu este o metodă de ruinare a omului. Am auzit ce zice Hristos, că atunci când El va fi luat de la Ucenicii Săi, adică va fi dat spre judecată nedreaptă, ocărât, răstignit și ucis, aceștia vor posti. Deci, primul post din istoria creștinismului a început în seara zilei de joi, din anul răstignirii Domnului, al 27-lea al erei noastre, terminându-se în noaptea celei de a treia zi în care Domnul, stând în mormânt, a Înviat din morți.

Și de ce spuneam că postul nu este nici pe departe o metodă „canonică” de ruinare sau de maltratare a trupului, nici măcar pentru păcate – cum au înțeles greșit nebunii teologiei. Să nu uităm totuși că Hristos a promovat „*înțelepciunea pentru El*” și nu delirul duhovnicesc și psihic sub pretextul nevoinței dăunătoare.

Dacă toți Sfinții dintr-o Biserică ar fi pictați triști, unde s-ar vedea bucuria Învierii și fericirea vieții veșnice? Nicăieri. Dacă un preot sau un episcop, ar opri renovarea acoperișului Bisericii, pentru „*a se nevoi*

Biserica”, putem spune că este un slujitor al înțelepciunii sau un nebun în veșminte frumoase? Concluziile nu le tragem noi, ci însuși Apostolul Pavel care, tot cu părere despre „ioaniți”, spune: „*Zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni*” (Romani 1, 22). Același ilustru propovăduitor al Evangheliei lui Hristos, zice: „*trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu*” (I Corinteni 6, 19).

După ce am argumentat din punct de vedere biblic postul, trupul și nevoița înțeleaptă, demascând astfel nevoița păgubitoare, acum putem înțelege că exemplul dat mai devreme, al slujitorului care ar interzice renovarea acoperișului Bisericii, este echivalentul povătuitorului anxios care îndeamnă la nevoițe, lacrimi și torturi, într-un cuvânt la maltratarea și ruina trupului omenesc care nu este inutil, ci este Biserică sau Templu al Duhului Sfânt.

Și de data aceasta, tot cuvântul Evangheliei ne dăruiește înțelepciunea cea adevărată, oferind ca pildă întrebarea: „*Ce este mai mare, darul sau altarul care sfințește darul?*” (Matei 23, 19). Deci, postul este un dar al întăririi duhovnicești, dar cel ce sfințește postul nostru este trupul, prin maniera în care noi percepem postirea și prin felul în care nu transformăm dintr-un medicament într-o pricină de îmbolnăvire în locul însănătoșirii. Așadar, putem spune că nicio parte a creștinismului nu are în structura sa vreun gram de ipohondrie duhovnicească, adică frică de iad, temere de osândă sau de păcat și nici tortură. Dimpotrivă, niciodată frica de păcat nu l-a făcut pe om să fie mai curat, ci chiar aceea l-a împins spre acel păcat sau spre alte păcate.

Frați creștini,

Am vorbit despre postul Apostolilor din vremea când Hristos a fost răstignit, fiind luat de la ei. Am vorbit despre rațiunea creștină de a percepe postul și despre bucuria Apostolilor din ziua Învierii, când Domnul iarăși li s-a arătat și a stat cu ei. Poate, oare, cineva care a suferit un accident, să iubească întru toate locul accidentului din care a scăpat cu viață? Poate, oare, cineva să iubească spitalul după ce a suferit în el, deși s-a vindecat? Ei bine, în al doilea an după Înviere, Apostolii își aduc aminte, iarăși, cu amar, că Domnul nu mai este cu ei în fiecare zi, fizic, așa cum era înainte.

Mântuitorul le-a făgăduit Apostolilor, după Înviere, astfel: „*Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am*

poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin” (Matei 28, 19-20). Chiar dacă „eu sunt cu voi” are o însemnătate profundă din punct de vedere teologic și duhovnicesc, traumele Apostolilor nu au trecut niciodată și nici măcar până astăzi nu s-au vindecat. De ce? Pentru că și ei au fost oameni așa cum și noi suntem oameni. Nu poate spune cineva că se bucură în permanență pentru că a Înviat Hristos, fără să simtă și să comemoreze în trupul și în sufletul său drama Răstignirii.

Așadar, în al 28-lea an al erei noastre, Apostolii re trăiesc biografia Domnului și postul lor avea să fie de o săptămână, ca mai târziu, cum am mai vorbit și altă dată, Postul mare să fie de 42 de zile, după plecarea dintre noi a tuturor celor 12 Apostoli și a celor 72 de Ucenici ai Domnului, pe care îi considerăm întemeietorii sau ziditorii Bisericii lui Hristos. Vedem că Sfinții primelor veacuri au avut grijă să omagieze numele Domnului, dar și numele celor ce l-au urmat dintru început și datorită cărora Evanghelia a fost propovăduită până în zilele noastre.

Duminica aceasta, întâia din Post și a șasea până la Duminica Învierii, ia ființă ca sărbătoare în secolul al VIII-lea. Noi o denumim „*Duminica Ortodoxiei*”, iar alții o numesc „*Duminica Triumfului Dreptei Credințe*”. Putem sesiza că „*ortodoxie*” nu înseamnă „*dreaptă credință*”, pentru că în limba greacă, dreapta credință este reprezentată de termenul „*epifanios*”, „*ortodoxie*” însemnând dreaptă slăvire. Astfel că, al doilea termen este corect atribuit acestei Duminici, adică „*Duminica Triumfului Dreptei Credințe*”.

Duminica aceasta este cunoscută și ca „*Duminica Sfintelor Icoane*”. În această zi ne aducem aminte de interzicerea Sfintelor Icoane și apariția ereziei iconoclasmului, la Sinodul lui Elvira din anul 305, a cărui decizie avea să fie reactivată de ereticul Împărat Leon al III-lea, care a interzis din nou cinstirea Sfintelor Icoane, în anul 730. Bisericii oarecum îi este rușine să recunoască iconoclasmul constantinian, dar trebuie să amintim de întemeierea ereziei și nu numai de triumful dreptei credințe asupra acesteia, care avea să aibă loc aproape 5 secole mai târziu.

Troparul sau imnul acestei sărbători este acesta: „*Pe Cuvântul Cel împreună fără de început cu Tatăl și cu Duhul, Carele S-a născut din Fecioara spre mântuirea noastră, să-L lăudăm, credincioșii, și să I ne închinăm; că bine a voit a Se sui cu trupul pe Cruce și moarte a răbda și a scula pe cei morți, întru slăvită Învierea Sa*” (Troparul glasului al V-lea).

Nici din numele acestei Duminici și nici din troparul său, creștinul simplu nu poate culege decât însemnătatea Învierii și importanța laudei aduse lui Dumnezeu. De aceea, preoții trebuie să fie înzestrați cu darul vorbirii, al propovăduirii, cu înțelepciune și cu iscusință. Datoria de a învăța poporul este a diaconilor, preoților și episcopilor, nu a troparului și nici a denumirii sărbătorii.

Revenind la subiectul pe care l-am început, între 17 și 18 septembrie, în anul 787, a fost convocat Sinodul al VII-lea Ecumenic și ultimul recunoscut de Biserica Ortodoxă, care avea să analizeze pozițiile pro și contra iconoclasmului și să concluzioneze că închinarea la Sfintele Icoane este de origine Apostolică, iar iconoclasmul este o erezie ce trebuie să ia sfârșit în Biserica Ortodoxă.

Nu ne permite timpul să aducem exemple, cum ar fi hainele pe care le purtau Apostolii și care singure purtau cu ele duhul lor și făceau minuni sau că Icoana nu este însuși Cel cinstit, ci închipuirea lui. Vreau să aduc și eu un argument în favoarea Sinodului al VII-lea ecumenic, dar nu înainte de a aminti faptul că poziția iconoclasmului este susținută și astăzi de cultele neoprotestante.

De la ce a pornit toată erezia? De la dorința unora ca tot ce se află în Biserică să fie numai ca și o replică a Evangheliei și nimic mai mult. Să ne aducem aminte că însuși Hristos spune că Evanghelia nu se încheie acolo unde se termină cartea, pentru că, zice: *„Acestea vi le-am spus, fiind cu voi; dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța toate”* (Ioan 14, 26). Ce i-a învățat Duhul Sfânt pe Apostoli? Să alcătuiască Liturghii și slujbe, să compună cântări bisericesti, să scrie învățături și să întărească și chiar să completeze Evanghelia. Chiar dacă le place sau nu le place unora, însăși Evanghelia spune că *„sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris. Amin”* (Ioan 21, 25).

Vedem că Hristos spune despre Duhul că îi va învăța *„mai multe”* pe Apostoli. Vedem că Apostolul Ioan ne spune că Evanghelia nu rezumă tot creștinismul, ci este numai un *„act constitutiv”* al creștinismului. Se subînțelege că misiunea Apostolilor nu a fost doar de a propovădui cuvânt cu cuvânt tot ceea ce a zis Domnul, ci de a întări Biserica. Tot așa și Hristos i-a zis lui Petru: *„Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credința ta. Și tu, oarecând, întorcându-te, întărește pe frații tăi”* (Luca 22, 32).

Întărirea Bisericii s-a făcut și prin Icoane și prin cântări. Vedem uneori Icoane mai mari care prezintă câte 10-12 scene din Evanghelie sau din biografia Domnului. Și ce este Icoana în această ecuație? Este mijlocul prin care cel ce nu știe să citească, vede Evanghelia în imagini. Nicăieri nu a spus Hristos să propovăduim printre ziduri goale sau numai cu cuvântul.

Într-o altă ordine de idei, tot pentru a susține decizia Sinodului Ecumenic din anul 787, aduc iarăși un argument, spun eu semnificativ. Vedem că din vremea Apostolilor am păstrat rugăciuni, slujbe, liturghii și rânduiri pe care neoprotestantismul le-a abandonat complet sub pretextul că „*textele lor nu se regăsesc în Evanghelie*”. Ei bine, să ne uităm la comportamentul liturgic al neoprotestanților. Ce fac? Rostesc numai rugăciunea „*Tatăl nostru*” pentru că este singura din Evanghelie? Nici vorbă! Aceștia compun muzică bisericească proprie, poezii, imnuri și cântări. Dar, oare, ceea ce compun ei se regăsește *ad litteram* în Evanghelie? Bineînțeles că nu. Ei bine, iată că o logică simplă îl poate ajuta pe om să înțeleagă de ce Sfintele Icoane, pe care ereticul Sinod de la Elvira le-a găsit în Biserică, în anul 304, erau acolo de veacuri și tot acolo trebuie să rămână, ca atunci când gurile noastre nu se pricep să-l propovăduiască pe Domnul, pe înțelesul tuturor, să îl propovăduiască această podoabă Sfântă a Bisericii lui Hristos.

Închei acest cuvânt rugându-vă ca atunci când există o pricină de boală sufletească, pentru neînțelegerea unor lucruri care se petrec cu un scop în Biserică, să chemați în ajutor preoții și episcopii Bisericii, iar pe aceștia îi rog să fie treji în credință și luminați în înțelepciune și în cunoaștere, pentru a fi medici pentru suflete și pricină de vindecare, nu de îmbolnăvire a vreunui creștin al lui Hristos. Amin!

Al vostru arhipăstor și pururea către domnul rugător,

† Dr. Onufrie Pop
Arhiepiscop de Bergamo și Mitropolit

**MISIUNEA CREȘTIN-ORTODOXĂ CU HRAMUL
„SFÂNTUL IOAN BOTEZĂTORUL”**
Via Alessandro Furietti nr. 7/B, Bergamo – Malpensata

Contacte:

+39 328 590 6172 (IT) +4 0746 829 619 (RO)

Site Web: www.octavianrodna.ro

Profil: www.facebook.com/pop.octavian.73

Email: octavianrodna@yahoo.com